

Anonymizované znenie

Preklad

C-253/19 – 1

Vec C-253/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

26. marec 2019

Vnútroštátny súd:

Tribunal da Relação de Guimarães

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

14. február 2019

Odvolatelia:

MH

NI

Oporcovia v odvolacom konaní:

OJ

Novo Banco SA

Tribunal da Relação de Guimarães (Odvolací súd v Guimarães, Portugalsko)

Druhý občianskoprávny senát

[*omissis*]

Zhrnutie:

1. Vnútroštátny súd je povinný predložiť Súdnemu dvoru na posúdenie akúkoľvek relevantnú otázku týkajúcu sa výkladu alebo platnosti právnych predpisov Európskej únie, pokiaľ v súlade s vnútroštátnymi procesnými predpismi rozhoduje v poslednom stupni, takže podľa portugalského právneho poriadku môže mať takú povinnosť tak sudca Supremo Tribunal de Justiça (Najvyšší súd, Portugalsko), ako aj sudca Tribunal da Relação (odvolací súd, Portugalsko) alebo dokonca aj prvostupňový sudca.

2. Nesplnenie povinnosti položiť prejudiciálnu otázku môže predstavovať nesplnenie povinnosti štátu, ktoré môže viesť k tomu, že poškodený jednotlivec podá žalobu proti štátu na vnútroštátnych súdoch, alebo vyústiť do podania žaloby o nesplnení povinnosti podľa článkov 258 až 260 ZFEÚ.

Tribunal da Relação de Guimarães (Odvolací súd v Guimarães) vydal toto rozhodnutie:

Okolnosti predchádzajúce sporu:

MH a NI, manželia, ktorí majú obvyklý pobyt v [*omissis*] Norfolku (Spojené kráľovstvo), podali návrh na vyhlásenie konkurzu.

*

[Prvostupňový súd] v napadnutom rozhodnutí určil, že nemá medzinárodnú právomoc na rozhodnutie o návrhu žalobcov, keďže centrum ich záujmov sa nachádza v mieste ich obvyklého pobytu, teda v Spojenom kráľovstve, v súlade s článkom 3 ods. 1 štvrtým pododsekom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2015/848.

*

Odvolatelia podali proti uvedenému rozhodnutiu odvolanie, pričom uviedli nasledujúce tvrdenia:

a) odvolatelia podali návrh na vyhlásenie konkurzu, pričom uviedli relevantné skutočnosti, najmä tie, ktoré sú opísané v bodoch 3 až 18 návrhu na začatie konania;

- b) z uvedených skutočností jednoznačne vyplýva, že nie sú schopní plniť svoje splatné záväzky;
- c) v súčasnosti majú bydlisko v Spojenom kráľovstve, kde pracujú;
- d) všetky právne úkony a zmluvy, ktoré spôsobili ich platobnú neschopnosť, boli urobené, resp. uzavreté v Portugalsku;
- e) jediná nehnuteľnosť, ktorú vlastní, sa nachádza v Portugalsku;
- f) hoci majú bydlisko v Spojenom kráľovstve a bez toho, aby bol dotknutý článok 84 nariadenia Parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848, je zrejme, že uvedené ustanovenie samo osebe nevyklučuje právomoc portugalských súdov na rozhodnutie o návrhu odvolateľov;
- g) v tomto prípade majú portugalské súdy na základe odôvodnenia 30 citovaného nariadenia právomoc rozhodnúť o návrhu, ktorý podali odvolatelia;
- h) je to tak preto, lebo jediná nehnuteľnosť, ktorú vlastní, sa nachádza v Portugalsku, čo znamená, že v tejto krajine sa nachádza centrum ich záujmov;
- i) uvedená okolnosť *ipso iure* zakladá medzinárodnú právomoc tuzemských súdov na rozhodnutie o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok odvolateľov, lebo portugalské súdy majú ako jediné na medzinárodnej úrovni právomoc zriadiť exekučné záložné právo a nariadiť predaj nehnuteľnosti, ktorú vlastní odvolatelia, vo fáze speňazenia majetku, ktorý je súčasťou konkurznej podstaty;
- j) jediným spôsobom uplatnenia nároku odvolateľov je podanie žaloby v tuzemsku, a to jednoducho preto, lebo majetok v ich vlastníctve, ktorý sa má speňažiť, sa nachádza výlučne v Portugalsku;
- k) medzi súčasným bydliskom odvolateľov a skutočnosťami, ktoré viedli k ich platobnej neschopnosti a ktoré nastali výlučne v Portugalsku, neexistuje nijaká súvislosť;
- l) v napadnutom rozhodnutí boli nesprávne vyložené a uplatnené uvádzané ustanovenia a v dôsledku toho bol návrh na vyhlásenie konkurzu odmietnutý.

Z týchto dôvodov odvolatelia navrhujú, aby súd odvolaniu vyhovel, zrušil napadnuté rozhodnutie a nariadil, aby sa v konaní pokračovalo, spolu s ostatnými príslušnými právnymi následkami.

[omissis]

*

So zreteľom na článok 635 Código de Processo Civil (občiansky súdny poriadok) je predmet odvolania vymedzený odvolacími návrhmi, takže v rámci tohto

odvolacieho konania je potrebné overiť, či portugalské súdy majú právomoc začať insolvenčné konanie, ako to navrhujú odvolatelia.

*

Odôvodnenie:

V prejednávanej veci je nesporné, že odvolatelia majú od roku 2016 obvyklý pobyt v Spojenom kráľovstve, kde sú zamestnaní. Jediná nehnuteľnosť, ktorú vlastní, sa nachádza v Portugalsku.

Na overenie, či portugalské súdy majú právomoc začať predmetné konanie, treba uplatniť nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848.

Článok 3 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovuje, že „*právomoc začať insolvenčné konanie majú súdy členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka (ďalej len „hlavné insolvenčné konanie“). Centrum hlavných záujmov dlžníka je miesto, kde dlžník pravidelne vykonáva správu svojich záujmov a ktoré je zistiteľné tretími stranami.*

...

V prípade akejkoľvek inej fyzickej osoby sa predpokladá, že centrom hlavných záujmov je miesto jej obvyklého pobytu, ak sa nepreukáže opak. ...“.

V odôvodnení 30 toho istého nariadenia sa navyše najmä – v rozsahu relevantnom pre prejednanú vec – uvádza, že „*v prípade fyzickej osoby, ktorá nie je samostatne zárobkovo činnou osobou, by malo byť možné vyvrátiť túto domnienku, pokiaľ sa napríklad hlavná časť majetku dlžníka nachádza mimo členského štátu, v ktorom má dlžník obvyklý pobyt...“.*

V napadnutom rozhodnutí sa uvádza, že portugalské súdy nemajú právomoc začať insolvenčné konanie, lebo odvolatelia majú centrum záujmov v mieste svojho obvyklého pobytu, teda v Spojenom kráľovstve.

Odvolatelia zase tvrdia, že vzhľadom na to, že jediná nehnuteľnosť, ktorú vlastní, sa nachádza v Portugalsku, na základe odôvodnenia 30 citovaného nariadenia majú portugalské súdy právomoc začať hlavné insolvenčné konanie.

Preto vzniká výkladová otázka, na ktorú pomerne malý počet existujúcich súdnych rozhodnutí a diel právnej vedy neodpovedajú.

Ako zdôrazňuje Rosa Tching, sudkyňa Supremo Tribunal de Justiça (Najvyšší súd) [*omissis*], efektivita práva Európskej únie a úspešnosť jeho vlastnej existencie a vývoja z dlhodobého hľadiska závisia od správneho a jednotného uplatňovania tohto práva vnútroštátnymi súdmi.

V súlade s článkom 267 písm. a) a b) Zmluvy o fungovaní Európskej únie pritom Súdny dvor Európskej únie má právomoc rozhodovať o výklade Zmlúv a o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie, a ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, tento súdny orgán je povinný obrátiť sa na Súdny dvor.

Uvedený súd nemá túto povinnosť len v prípade, ak dospeje k záveru, že „daná otázka nie je relevantná alebo Súdny dvor už vyložil sporné ustanovenie práva Únie alebo správne uplatnenie práva Únie je také jednoznačné, že nenecháva priestor pre nijakú odôvodnenú pochybnosť o výklade“ [pozri SILVEIRA, A: [omissis] *Anotação aos acórdãos (TEDH) Ferreira Santos Pardal c. Portugal e [TJUE] Ferreira da Silva e Brito (ou do „grito do Ipiranga“ dos lesados por violação do direito da União Europeia no exercício da função jurisdicional)*, [omissis]].

Nesplnenie povinnosti položiť prejudiciálnu otázku môže predstavovať nesplnenie povinnosti štátu, ktoré môže viesť k tomu, že poškodený jednotlivец podá žalobu proti štátu na vnútroštátnych súdoch, alebo vyústiť do podania žaloby o nesplnení povinnosti podľa článkov 258 až 260 ZFEÚ (pokiaľ ide o otázku zodpovednosti štátu za porušenie práva Európskej únie prostredníctvom činnosti súdov, pozri rozsudky Súdneho dvora z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01; z 9. decembra 2003, Komisia/Talianska republika, C-129/00, a z 13. júna 2006, Traghetti del Mediterraneo, C-173/03).

Vnútroštátny súd je preto povinný predložiť Súdnemu dvoru na posúdenie akúkoľvek relevantnú otázku týkajúcu sa výkladu alebo platnosti právnych predpisov Európskej únie, pokiaľ v súlade s vnútroštátnymi procesnými predpismi rozhoduje v poslednom stupni, takže podľa portugalského právneho poriadku môže mať takú povinnosť tak sudca Supremo Tribunal de Justiça (Najvyšší súd), ako aj sudca Tribunal da Relação (odvolací súd) alebo dokonca aj prvostupňový sudca.

Pokiaľ ide o prejednávajúcu vec, podľa článku 14 Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas (zákon o platobnej neschopnosti a reštrukturalizácii podnikov) (zákon 39/2003 z 22. augusta v znení zmenenom zákonným dekrétom 26/2015 zo 6. februára) proti rozsudkom vydaným odvolacími súdmi v insolvenčnom konaní v zásade nie je prípustný opravný prostriedok, lebo opravným prostriedkom možno napadnúť len tie rozhodnutia odvolacích súdov, ktoré sú v rozpore s inými rozhodnutiami vydanými na základe tej istej právnej úpravy, ak v tejto oblasti ešte neexistuje judikatúra Supremo Tribunal de Justiça (Najvyšší súd).

Pokiaľ teda nenastane uvedená výnimočná situácia, tento súd je súdom posledného stupňa.

So zreteľom na vyššie uvedené sa toto konanie v súlade s článkom 269 ods. 1 písm. c) prvou vetou a článkom 272 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku prerušuje a Súdnemu dvoru sa v súlade s článkom 234 Zmluvy ES kladie výkladová otázka, ktorej znenie je uvedené nižšie.

Prejudiciálna otázka:

Majú sudy členského štátu na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2015/848 právomoc začať hlavné insolvenčné konanie týkajúce sa štátneho príslušníka, ktorého jediná nehnuteľnosť sa nachádza v uvedenom štáte, aj keď tento štátny príslušník, ako aj jeho najbližší rodinní príslušníci majú obvyklý pobyt v inom členskom štáte, kde je tento štátny príslušník zamestnaný?

*

[*omissis*]